

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

Κείμενο

Λειτουργικός αναλφαβητισμός

Το κείμενο είναι άρθρο του Δημήτρη Γαλλή, δημοσιευμένο στις 19.07.2020 στον ιστοτόπο <https://freesunday.gr/apopseis/item/37301-leitoyrgikos-analfabhtismos> (προσπέλαση στις 8.4.2021), με θέμα τον λειτουργικό αναλφαβητισμό. (διασκευή)

Αναλφαβητισμός είναι η αδυναμία γραφής και ανάγνωσης. Είναι πλήρης, όταν συνυπάρχει αδυναμία ανάγνωσης και γραφής και μερικός, όταν υπάρχει δυνατότητα ανάγνωσης, αλλά όχι γραφής. Οργανικά αναλφάβητοι θεωρούνται αυτοί που δεν διδάχτηκαν ποτέ γραφή και ανάγνωση, ενώ λειτουργικά αναλφάβητοι θεωρούνται αυτοί που διδάχτηκαν γραφή και ανάγνωση, αλλά στη συνέχεια δεν τις καλλιέργησαν, με αποτέλεσμα να τις ξεχάσουν. Σε μια πιο διευρυμένη ανάλυση, λειτουργικός αναλφαβητισμός είναι η αδυναμία κατανόησης απλών γεγονότων τα οποία αναφέρονται στην καθημερινή ζωή (κοινωνική, οικονομική, πολιτική) των ανθρώπων. Αυτή η μορφή αναλφαβητισμού είναι ανεξάρτητη από την τυπική μόρφωση και συναντάται σε κάθε κοινωνική ομάδα.

Σημαντικές αιτίες για την εμφάνιση του λειτουργικού αναλφαβητισμού είναι η πολυπλοκότητα της σύγχρονης ζωής, η μεγάλη ταχύτητα με την οποία μεταβάλλονται τα πράγματα γύρω μας, ο τεράστιος όγκος των διακινούμενων πληροφοριών, η ραγδαία εξέλιξη των επιστημών. Ο λειτουργικός αναλφαβητισμός μπορεί να είναι αποτέλεσμα και της υψηλής εξειδίκευσης, που παραμελεί τις γενικές γνώσεις, όπως και παρενέργεια της

τεχνολογίας, η οποία εισάγει ταχύτητες και αυτοματισμούς στην καθημερινότητα. Όλα αυτά οξύνονται και από το μερικότερο, αλλά καθόλου αμελητέο, ζήτημα του ψηφιακού αναλφαβητισμού, της ουσιώδους αδυναμίας μεγάλου μέρους (ακόμη και μορφωμένου) του πληθυσμού να κατανοήσει πώς λειτουργεί ο υπολογιστής, το διαδίκτυο και συνολικά η ψηφιακή τεχνολογία. Δεν αρκεί να είσαι χρήστης ενός συστήματος, χωρίς να έχεις κατανοήσει τη δομή και τη φιλοσοφία της λειτουργίας του.

Αν ξεφύγουμε από τους ορισμούς, λειτουργικός αναλφαβητισμός είναι, πέρα από την αδυναμία κατανόησης όσων συμβαίνουν γύρω μας, η απόλυτη αδυναμία αξιολόγησης νέων πληροφοριών, η διαφοροποίηση της σκέψης και εντέλει η διαφυγή από τις δεισιδαιμονίες, οι οποίες στη σύγχρονη εποχή επέστρεψαν μέσα από τις οθόνες που όλοι χρησιμοποιούμε. [...] Όταν πρέπει να συνδυαστούν αναγκαιότητες, περιορισμοί, συγκεκριμένα μέσα, πολλαπλοί στόχοι, περισσότερες ισορροπίες και να σταθμιστούν κίνδυνοι, πιθανά κέρδη και ζημιές, τότε οι άνθρωποι νιώθουν σύγχυση, αδυνατούν να λειτουργήσουν με καθαρή σκέψη.

ΘΕΜΑ 2β

Στην τελευταία περίοδο λόγου του κειμένου του ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ασύνδετο σχήμα λόγου. Τι θέλει να πετύχει με αυτή την επιλογή; Στην απάντησή σου να λάβεις υπόψη το θέμα του κειμένου και το αποτέλεσμα που δημιουργείται στον αποδέκτη του μηνύματος.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3

Στο κείμενο γίνεται λόγος για το ότι μια συνέπεια του λειτουργικού αναλφαβητισμού είναι η αδυναμία κατανόησης όσων συμβαίνουν

γύρω μας, αλλά και αξιολόγησης νέων πληροφοριών. Σε άρθρο 250-300 λέξεων που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σου να εκθέσεις τεκμηριωμένα τη γνώμη σου σχετικά με το πόσο επικίνδυνη είναι η παραπάνω προβληματική κατάσταση.

Μονάδες 40